

Spis treści

Przedmowa {Tomasz Panek}	11
------------------------------------	----

Rozdział 1. Statystyczne badanie zjawisk społecznych {Jan Kordos}

1.1.	Wprowadzenie.	15
1.2.	Statystyka społeczna w pracach instytucji ponadpaństwowych	17
1.2.1.	Organizacje międzynarodowe.	17
1.2.2.	Ogólna koncepcja systemu statystyki-społecznej Unii Europejskiej	18
1.2.3.	Zalecenia Eurostatu w sprawie wskaźników społecznych	19
1.3.	Podstawowe rodzaje informacji statystycznej występujące w Unii Europejskiej.	21
1.4.	Zapotrzebowanie na statystykę społeczną na poziomie europejskim.	23
1.5.	Źródła danych w statystyce społecznej.	25
1.5.1.	Źródła danych i metody ich zbierania.	25
1.5.2.	Warunki porównywalności danych między krajami.	28
1.6.	Statystyka regionalna.	29
1.6.1.	Uwagi wstępne.	29
1.6.2.	„Przewodnik statystyki regionalnej”.	30
1.6.3.	Klasyfikacja terytorialna regionów na różnych poziomach	30
1.6.4.	Nomenklatura Statystycznych Jednostek Terytorialnych — klasyfikacja NUTS.	31
1.6.5.	Metody oceny parametrów dla małych obszarów.	32
1.7.	Ocena jakości wyników — prace Eurostatu.	35
1.7.1.	Definicja jakości danych Eurostatu.	35
1.7.2.	Rodzaje błędów w badaniach statystycznych.	36

Rozdział 2. Podstawowe badania społeczne statystyki publicznej w Polsce (*Jan Kordos*)

2.1.	Statystyka społeczna w Polsce do 1989 r.	39
2.2.	Podstawowe badania społeczne w Polsce w okresie transformacji oraz prace nad ich harmonizacją ze standardami UE.	41
2.3.	Spisy ludności i badania demograficzne.	42
2.4.	Rejestry administracyjne jako źródła danych statystycznych	44
2.5.	Badania budżetów gospodarstw domowych.	45
2.6.	Badania aktywności ekonomicznej ludności (BAEL).	47
2.7.	Badania warunków życia.	49
2.7.1.	Badania warunków życia w latach 1997-2003.	49
2.7.2.	Badanie dochodów i warunków życia (EU-SILC).	50
2.7.3.	Badanie EU-SILC w Polsce.	52
2.8.	Badania zdrowia ludności.	54
2.8.1.	Pierwsze badania zdrowia ludności w Polsce.	54
2.8.2.	Badanie stanu zdrowia ludności Polski w 2004 r.	55
2.9.	Badanie wykorzystania czasu.	58
2.9.1.	Dotychczasowe badania wykorzystania czasu w Polsce.	58
2.9.2.	Badanie wykorzystania czasu w latach 2003-2004.	59
2.10.	Inne badania społeczne.	62

Rozdział 3. Zmiany demograficzne — pomiar procesów i ocena skutków społeczno-ekonomicznych (*Irena E. Kotowska, Wiktoria Wróblewska*)

3.1.	Podstawowe procesy demograficzne — definicje, źródła danych, pomiar.	63
3.2.	Struktury demograficzne ludności.	67
3.2.1.	Struktura ludności według płci i wieku.	67
3.2.2.	Struktura według stanu cywilnego.	71
3.2.3.	Struktury ludności według miejsca zamieszkania.	72
3.3.	Zmiany procesu reprodukcji ludności — wybrane syntetyczne mierniki natężenia procesu.	74
3.4.	Rodność i płodność populacji.	77
3.5.	Umieralność i trwanie życia.	79
3.6.	Analiza rodzin i gospodarstw domowych.	87
3.7.	Przemiany demograficzne w Polsce w latach 1989-2005 i ich konsekwencje demograficzne, ekonomiczne i społeczne.	90
3.7.1.	Płodność i zawieranie małżeństw.	90
3.7.2.	Trwanie życia i umieralność.	91
3.7.3.	Starzenie się ludności i zasobów pracy.	96

Rozdział 4. Poziom i jakość życia (*Teresa Słabś*)

4.1.	Badanie społecznych efektów zmian gospodarczych.	99
4.2.	Podstawowe kategorie badawcze.	101
4.2.1.	Diagnozowanie potrzeb jednostkowych i społecznych.	101
4.2.2.	Przedmiot badań.	103
4.2.3.	Jednostki obserwacji statystycznej.	106
4.2.4.	Wskaźniki i mierniki społeczne.	107
4.2.5.	Pomiar stopnia zaspokojenia potrzeb.	117
4.3.	Wybrane wyniki ogólnopolskich badań empirycznych poziomu i jakości życia gospodarstw domowych w Polsce w latach 1994-2005	125

Rozdział 5. Dochód i konsumpcja (*Adam Szulc*)

5.1.	Mierniki zamożności gospodarstw domowych.	131
5.1.1.	Dochód bieżący i wydatki konsumpcyjne.	131
5.1.2.	Porównywalność dochodów i konsumpcji między gospodarstwami domowymi: skale ekwiwalentności.	139
5.2.	Metody analizy rozkładu dochodów i wydatków.	142
5.2.1.	Wprowadzenie.	142
5.2.2.	Rozkłady kwantylowe.	143
5.2.3.	Krzywa Lorenza i indeks Giniego.	147
5.2.4.	Ekstymacja funkcji gęstości i dystrybucyjności dochodów.	150
5.3.	Zachowanie konsumenta i pomiar zamożności.	154
5.3.1.	Wpływ struktury wydatków na zmiany kosztów utrzymania . . .	155
5.3.2.	Krzywe Engla jako narzędzie analizy postępowania konsumenta	156
5.3.3.	Obliczanie skal ekwiwalentności za pomocą oszacowań kompletnego modelu popytu.	159
5.4.	Wybrane analizy dochodów i konsumpcji w latach 1990-2006 w Polsce.	161

Rozdział 6. Rynek pracy (*Irena E. Kotowska, Anna Matysiak*)

6.1.	Aktywność zawodowa — podstawowe definicje i źródła informacji.	164
6.2.	Metody analizy aktywności zawodowej ludności.	169
6.3.	Analiza aktywności zawodowej ludności.	179
6.4.	Metody analizy zmiany zatrudnienia i struktur zatrudnienia ludności.	185
6.5.	Bezrobocie — pomiar, analizy nierówności wobec bezrobocia . .	192

6.6.	Migracje zarobkowe i ich skutki dla rynków pracy.	198
6.7.	Rynek pracy w Polsce w latach 2000-2005 a Europejska Strategia Zatrudnienia.	201

Rozdział 7. Zdrowie i jego ochrona (*Anna Podrażka-Malka*)

7.1.	Przemiany w sferze zdrowotności i długości trwania życia	206
7.2.	Determinanty stanu zdrowia.	210
7.3.	Pomiar i ocena stanu zdrowia populacji.	212
7.3.1.	Pomiar zachorowalności i chorobowości.	212
7.3.2.	Pomiar funkcjonalnej sprawności.	215
7.3.3.	Pomiar długości i jakości życia w zdrowiu.	218
7.3.4.	Pomiar jakości życia uwarunkowanej stanem zdrowia.	224
7.3.5.	Pomiar i ocena zdrowia — propozycje na przyszłość.	226
7.4.	Wybrane aspekty oceny sytuacji zdrowotnej ludności w Polsce w latach 1996-2004 na podstawie ankietowych badań stanu zdro- wia.	228
7.4.1.	Samooocena stanu zdrowia populacji.	229
7.4.2.	Występowanie długotrwałych problemów zdrowotnych.	229
7.4.3.	Występowanie chorób przewlekłych.	230
7.4.4.	Sprawność niektórych narządów oraz poziom samoobsługi u osób dorosłych.	231
7.4.5.	Samopoczucie psychofizyczne i ocena jakości życia.	231

Rozdział 8. Gospodarowanie czasem (*Ilona Błaszczak-Przybycińska*)

8.1.	Cel i istota badań gospodarowania czasem.	234
8.1.1.	Cele badań budżetów czasu.	234
8.1.2.	Czas jako czynnik gospodarowania.	235
8.2.	Badanie budżetów czasu w Polsce w świetle badań europejskich	237
8.2.1.	Organizacja badania.	237
8.2.2.	Kategorie grupowania czynności w badaniu budżetu czasu	237
8.2.3.	Sposób analizy budżetów czasu.	238
8.3.	Wycena wybranych elementów gospodarowania czasem.	240
8.3.1.	Wycena wartości prac wykonywanych w gospodarstwie domo- wym.	240
8.3.2.	Wycena czasu wolnego.	244
8.4.	Gospodarowanie czasem w Polsce w latach 2003-2004.	249

Rozdział 9. Ubóstwo i nierówności (*Tomasz Panek*)

9.1.	Ubóstwo — problemy, definicje	258
9.1.1.	Istota ubóstwa	258
9.1.2.	Sposób pojmowania ubóstwa	262
9.1.3.	Sposób pomiaru ubóstwa	262
9.1.4.	Kryteria ubóstwa	263
9.1.5.	Wymiar czasowy ubóstwa	264
9.2.	Metody identyfikacji ubogich	264
9.2.1.	Metody wyznaczania granicy ubóstwa	264
9.2.1.1.	Metoda potrzeb podstawowych	264
9.2.1.2.	Metoda wskaźnika wydatków żywnościowych	266
9.2.1.3.	Metoda stałej części mediany lub średniej arytmetycznej dochodów	267
9.2.1.4.	Metoda kwantyla rozkładu dochodów	268
9.2.1.5.	Podejście subiektywne	268
9.2.1.6.	Oficjalne linie (granice) ubóstwa	271
9.2.2.	Metody identyfikacji ubogich w ujęciu wielowymiarowym	271
9.3.	Metody analizy ubóstwa i nierówności	272
9.3.1.	Pomiar zasięgu, głębokości, dotkliwości i intensywności ubóstwa	272
9.3.2.	Dekompozycja zmian odsetka gospodarstw domowych ubogich	275
9.3.3.	Pomiar stopnia zagrożenia ubóstwem	276
9.3.4.	Współwystępowanie różnych wymiarów ubóstwa	280
9.3.5.	Pomiar nierówności	281
9.3.6.	Ocena trwałości ubóstwa	282
9.3.7.	Analiza determinant ubóstwa	287
9.4.	Praktyka pomiaru ubóstwa	289
9.4.1.	Badania ubóstwa w Polsce	289
9.4.2.	Ubóstwo i nierówności w Polsce w latach 2000-2005	290
9.4.2.1.	Charakterystyka danych	290
9.4.2.2.	Założenia analizy	291
9.4.2.3.	Zasięg, natężenie i intensywność ubóstwa oraz niedostatku	291
9.4.2.4.	Nierówności rozkładu dochodów	297
9.4.2.5.	Trwałość ubóstwa i niedostatku	297

Rozdział 10. Koszty utrzymania (*Helena Kassyk-Rokicka*)

10.1.	Założenia wykorzystania indeksów w analizie dynamiki procesów i zjawisk społecznych	299
10.2.	Inflacja a koszty utrzymania	300
10.2.1.	Podstawowe definicje i pojęcia	300

10.2.2.	Ogólne zasady konstrukcji indeksu cen towarów i usług oraz indeksu cen towarów i usług konsumpcyjnych	301
10.3.	Praktyka szacunku wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych (kosztów utrzymania).	305
10.3.1.	Rys historyczny.	305
10.3.2.	Aktualne rozwiązania praktyczne Głównego Urzędu Statystycznego	307
10.3.3.	Zastosowania wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych . .	312
10.4.	Zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w Polsce w ostatnim dziesięcioleciu.	313
10.5.	Uwagi końcowe.	315
	Wykaz skrótowców występujących w pracy.	317
	Bibliografia.	320